24 üncü Sene — Cumartesi 2 Mayis 1931 — No. — 2413

Karagöz

ABONE:
Türkiye için seneliği 3 liradır
Ecnebî memleketler için dolar kabul edilir.

Müdür ve Başmuharriri:
ORHAN SEYFİ
Müessisi: Ali Fuat Bey merhum

İDAREHANESİ:
İstanbul Vilâyeti karşısındaki hususî daire : Telefon: İstanbul : 413

Nushası 3 Kuruş — CUMARTESİ, ÇARŞAMBA GUNLERİ ÇIKAR — Nushası 3 Kuruş

Eski terakkiperverler kazanamadılar!

Karagöz — Beyler, paşalar, nafile ümide düşüp bekleşmeyiniz. Bu sefer bu kapıdan içeri siyaseti âlet edip milleti birbirine düşürebilecek olanlardan kimseyi sokmıyacağım, haydi bakayım, geriye marş!

Gazi Babamız Diyor ki:

Gazi Babamız, intihabın neticelenmesi üzerine bir beyanname neşretti. Bu beyannamede aynen şöyle diyor:

"— Türkiye Büyük Millet Meclisinin yenilenen intihabı münasebetile Cumhuriyet Halk Fırkasının tatbik edeceği esasları ana çizgilerile millete arzetmiştim. Meb'usi intihabının taayyün eden neticesi şahsım ve fırkamın millî itimada mazhariyeti yolundaki itimadımı kuvvetle teyit etti. Bu netice üzerine bütün vatandaşlara teşekkür borcumu ödemeğe müsaraat ederim. Yeni seçilen meb'us arkadaşlarımla birlikte gösterilen itimada liyakat kesbetmek için bütün kuvvetimizi sarfedeceğimizi efkârı umumiyeye arzederim."

Milletinin hayırı ve selâmeti için çalışanlar var olsun!

Hacivat — Cemiyeti akvam tarafından (Cenevre) ye çağırılmışız, devletler arasında sulh meselesimi konuşulacak, bu davete sebep nedir kuzum?

Karagöz — Bu davet sulh meselesi için değil, Avrupa ittihadı için. Vakıa bu da bir sulh meselesi demekse de arada fark var. Burada yalnız Avrupa devletleri arasında bir anlaşma ve birleşme konuşulacak, dünyadaki bütün devletler arasındaki sulh işi değil.

Hacivat — Bu konferans ne zaman açılıyor?

Karagöz — 15 Mayısta!

Hacivat — Bundan maksat nedir?

Karagöz — İsminden de anlaşılıyor ya, bir Avrupa birliği yapmak, bütün Avrupa devletleri bir iktisat buhranı geçiriyorlar. Bu müşterek derde elbirliğile çareler aramak ve Avrupa devletleri arasında sulhu kuvvetlendirmek.

Hacivat — Bu birlik Ameka'ya karşı mı?

Karagöz — Bunda bir tecavüz fıkri falan yok. Amerika, Avrupanın işile uğraşmıyor. Bir mesele oldumu, ben karışmam diyip bir tarafa çekiliyor. Halbuki Avrupa devletleri birbirlerine birçok bağlarla bağlı. Bir devleti sarsan iktisadî buhrak ötekine de tesir ediyor. İşte maksat bütün Avrupa devletlerinin müşterek menfaatlerini göz önüne getirip bunları elbirliğile korumaya çalışmaktır. Bizim siyasetimiz sulh ve dosluk esasına göre kurulmuş olduğu için bizi bu davet kabul ediyor. Allah vere de bu toplanmadan hayırlı bir netice çıksa!

Becer Beyahu!

Boşta kaldım deme, saldır her yana,
Acar ol, âlemde acar beyahu!
İşsizlik fenalık doğuran ana,
İnsan ektiğini biçer beyahu!

İşi olmıyanın kovuktur dişi,
Gözleri farketmez şeşi ile beşi,
Kendini işine bağlıyan kişi,
Kale kapısını açar be yahu!

Erbap olan yermiş derler pilâvı,
Tetiği çekmeli, vurmalı avı,
Gövdeye atmalı gelince tavı,
Miskinden iş bile kaçar be yahu!

Esnemek, gerinmek tenbelin harcı,
Kâbeye gitmeden olunmaz hacı,
Senden lokma bekler evdeki bacı,
Zavallı vakıtsız kocar beyahu!

Âşık

Ana Katili

Cinayetler, hiçbir zaman kizli kalmıyor. Ergeç meydana çıkıyor. Bundan epice zaman evvel, Tokatta anası Şerife kadını balta ile keserek vücudunu kavurmalık et gibi parca parça doğradıktan sonra izini kaybeden hain bir herif geçende İzmire gelir. Orada birini vurur.

Tahkikat yapılırken bir de bakarlar ki, anasını öldüren Hacı ta kendisi:

Hemen çalyaka edip mahkemeye verirler. Mahkeme, bu ana katilini idama mahkûm eder.

Hacı, birkaç güne kadar Tokatta asılacak.

Böylelerine asılırken siyah gömlek giydirilir. İdam sehpasının yanına yalınayak başı kabak götürülür. Ana baba katilleri için kanun böyledir.

Buğday

Dünya yüzünde buğday fiatları tepe taklak geldi. Düştükçe düşüyor. O kadar düşüyor ki, birçok devletler daha fazla düşmesine mani olmak için memleketlerinde yetişen buğdayın bir kısmını kendileri satın alıp yüzde elli noksanile Avrupa piyasalarına sürüyorlar.

Bu yüzden buğday alım ve satımı üzerine iş yapan komisyoncuların elleri böğrürlerinde kaldı. Bu düşkünlük şehirli hesabına iyi ama, köylünün zararına oluyor. Bakalım ne yapacaklar?

Rezalet çıkmadan!

Meşhur şair Eşref, zamane ayaşlarının devam ettiği Ağobun meyhanesine giderek:

— Ağop.. Rezalet çıkmadan getir bana bir rakı.. Demiş.

Ağop rakıyı getirir getirmez, elinden alıp dikmiş biraz sonra gene bağırmış:

— Ağop, Rezalet çıkmadan getir bir rakı daha!

Ağop böylece sekizinci onuncu kadehi de getirdikten sonra Eşref:

— Rezalet çıkmadan getir bir rakı daha! diyince Ağobun kafası kızmış. Eşrefa:

— Yahu.. demiş, rezalet rezalet diyorsun. Ne rezaleti bu?

Eşref, gülerek demiş ki:

— Kadehler sekizi buldu. Cepte metelik yok. Daha ne rezalet istersin a usta Ağop?

Mübadillere

Mübadiller dikkatle okusun, Hükûmet ilân etti: Ellerinde mazbata bulunan hak sahipleri bunları götürüp kaydettirecegler. Bu mazbatalar 28 Hazina kadar vilâyet tefviz komisyonlarına verilmiş olacak. Vermiyenler, haklarını kaybedecek, bono alamıyacaklar. Hiç mazbata almıyanlara gelince: Bunlar da, 28 hazirana kadar mıntıkalarındaki iskân idarelerine müracaat edecekler. Bundan sonra gelenlerin hakkı kaybolacak. Artık bir şey istiyemiyecekler. Duydum dvymadım demeyin hal...

Likör fabrikası

İstanbulda yeni bir içki fabrikası açıldı. Bu fabrikada likör denilen tatlı, hafif ispirtolu içkiler yapılacak. Şimdiye kadar hariçten memleketimize binlerce liralık likör giriyordu. Bu fabrika Avrupa likörlerinden farksız likör yaparsa artık paramızı yabancı memleketlere kaptırmıyacağız!

Vergiler

931 Senesi emlâk ve arazi vergilerinin taksitleri kararlaştırıldı. İstanbul kazarları için taksit zamanı Eylûl Kânunevvel, Mart aylarıdır. Adalar için Temmez, Eylûl, Teşrinisani aylarıdır.

Fırka kongresi

Halk fırkası umum kâtipliği fırkanın umumî reisi Gazi hazretleri tarafından fırka kongresinin nizamnamenin 25 inci maddesi mucibince içtimaa çağrıldığını ilân etti. Kongre mayısın 4 üncü günü Ankarada toplanacaktır. fırka murahhaslarile vilayetlerde İntihap edilecek mümessiller hazır bulunacaktır. Kongrede müzakere edilmek üzere muhtelif memleketlerdeki demokrat, sosyal demokrat ve çiftçi fırkalarının programları basılmıştır. Gazi hazretleri kongrede fevkalâde mühim bir nutuk irat edeceklerdir. Kongrede bilhass amemleketin iktisadî ve sınaî vaziyeti görüşülecektir.

MONOLOK

Dokuz canlı

Bazı kimseler iddia ediyorlar ki medeni hayat insanların sıhhatini, sinirlerini, hatta ahlâkını bozmuştur. Sıhhatlı, kuvvetli, saf bir insan olmak için iptidailiğe dönmelidir. Bence şairler, muharrirler, köylüler, çobanlar için destanlar, hikâyeler yazmışlar, o hayatın güzelliğini, saflığını anlata anlata bitirememişlerdir. Hakikaten köylüler bizden daha sağlamdır. ve medeni şehirlerde yaşayan insanların ahlâksızlığı onlarda yoktur. Aramızdan bazen öyle mahlûklar çıkıyor ki insan demek için kırk şahit ister, öyle şeyler yapıyorlarki canavarlar yapmaz. Büyük harpten sonra insanların

şekilleri daha bozuldu, hayale, hatıra gelmez vahşetler, rezaletler yapan deli bozuk herifler türedi. Fransada (Landrü) isminde kelli felli bir adam, nişanlandığı kadınlari evine getirip fırında kebap ediyormuş. Herifin zevki bu imiş yakalayıp kafasını kestiler. Almanyada (Hartman) isminde bir kasap da erkek çocukları öldürüp ırzına geçmekten zevk alıyormuş. Birçok insan boğazlamıştı. Bununda canı cehenneme gitti. Bundan bir müddet evvel gene Almanyanın Duseldorf şehrinde genç kızlar, genç kadınlar izi bulunamıyan biri tarafından öldürülmeğe başlandı. Zabita caninin öldürdükten sonra kurbanlar üstünde şehvetini teskin ettiğini anladı, arandı, tarandı bulunmadı, şehirde kızlar. kadınlar sokağa çıkamaz oldular. Ehali bu vahşeti yapanın insan değil cadı olduğuna hükmetti. Nihayet geçenlerde bu cadı vicdanlı insan yakalandı katil Kurtlen isminde genç bir heriftir. Hayatında yapmadığı rezalet kalmamış. Genç kızları öldürmekten çok büyük bir zevk ve şehvet duyuyormuş. Hiç bir şeyde bulamadığı bu lezzet için adam öldürüyormuş.. Hatta bir sefer bir eve hırsızlık etmeğe girmiş. Yatakta uyanan bir kız görünce çalmaktan vazgeçip balta ile kızı öldürmüş ona bu zevk paradan çok tatlı gelmiş. Mahkeme herifi 9 defa idama mahkûm etti, herifin dokuz canı olmadığı için bir defa geberip gidecektir. Nasıl, me-
i şehirlerde yaşayan canavarlar,
lar, ormanlarda bulunur mu, bulun-
mı şimdi siz hükmedin?

Hilâlahmere Yardım Ediuiz.

Doktorlarımız

Maarif vekâleti son zamanlarda tıp fakültesi müderrisleri arasında sık sık olmaya başlayan kavğalar dedikodular hakkında darülfünundan izahat istedi. Doktorlarımız nedense yalnız mesleklerile uğraşmayı pek seviyorlar?

Erzurum kimindir?

Galatada Kule dibinde (Senjorj) mektebinde talebeye okutturulan haritada Erzurum vilâyetimiz Ermenistan devletinin hudutları içinde gösterilmekte imiş. Talebe, vatanımız aleyhine yapılmış bu harita hakkında ailelerine haber vermişler, onlar da meseleyi maarif eminliğine bildirmişler Maarif eminliği terafından tahkikat yapılmaktadır. Eğer doğru ise memleketimizde mektep açıpta bizim aleyhimizde çalışan bu nezaketsiz adamlar cezasız bırakılmamalıdır. Burası türk vatanıdır, Türke dost olmıyanın burada işi yok!

Fabrikacılar

İstanbul fabrikacıları bayramdan evvel sanayı birliğinde toplandılar. İçtimada yeni işçi meb'uslarımızdan Vasıf ve Hayrullah beyler de vardı. Bu toplanmada yeni meclisten şunların istenilmesi kararlaştırıldı:

1 — Sanayi ve maadin bankasının

2 — Makine maafiyetinde işlerin daha kolay bir hale getirilmesi.

2 — Kazanç vergisinin tahsilinde kolaylık.

3 — Yeni muamele vergisi kanunu haziranda tatbika başlanılması.

Bu içtimada iki mayısta toplanacak. Büyük kongrede hangi meselelerin konuşulacağıda kararlaştırıldı. İşçi meb'uslarımız şimmiden kolları sıvadılar, aferin.

Zelzele

İstanbuldaki rasataneye Avrupadan sipariş edilip getirilmiş bir (Sismograf) zelzele kaydı aleti vardır. Bunun hikâyesini senelerdenberi dinleriz. Zelzele olduğu zaman bu alet zelzeleyi göstermez, çünkü bunca zamandır bir türlü kurulamamıştır. Geçen gün bu aletin müthiş bir zelzele kaydettiği bildirildi. Anlaşılan alet yerine kurulmuş olacak. Fakat henüz bir yerde zelzele olduğuna dair hiç bir taraftan haber gelmedi. Acaba bu sefer de alet yanlış mı kuruldu. İşallah doğru degildir!

Kuyunun içinde

Bakırköy istasyon civarında; bir evin kuyusunu temizlerken üzre bir kuyucu çağırmış. Adam kuyudan içeri girmiş, kuyuyu temizlemeğe çalışırken bir anda kuyunun üst kısmı güçmüş; adamcağız içinde kalmış. Fakat bereket versin, kuyunun içinde ıskara varmış; bu sayede çöken taşlar altında kalıp ezilmemiş. Kuyu tulumpasından nefes alıp dışardakilerle konuşmağa, imdat istemeğe başlamış. Polise haber vermişler. Bakırköy kaymakamı, merkez memur vak'a yerine gelmiş, amele getirip kuyuyu açtırmağa başlamışlardır. Ve akşam geç vakıt biçareyi kurtarmışlar. Ne dersiniz,! insan ölmeyince ölmüyor, vasselam!

Kooperatifçtlik

(Kooperatifçilik) isminde bir cemiyet teşkil edildi. Darülfünun emini Muammer Raşit bey birkaç güne kadar kooperatifçilik hakkında konuşulmak üzere bu işle meşgul olanları ve iktisat muallimlerini içtimaa çağıracak. Bu toplanışta kooperatif nasıl çalışacağı konuşulacak ve bazı azâlar kooperatif yapması lâzım gelen zümrelerle temasa gireceklerdir. İktisat muallimleri darülfün salonunda kooperatifçilik hakkına kalka konferanslar da vereceklerdir. Kooperatif usulünün bizim için çok faydası olacağı umuluyor.

MEMLEKET HABERLERİ

23 Nisan bayramı

23 Nisan Hakimiyeti Milliye ve çocuk bayramında geçit resmine iştirak eden Kız Amelî Hayat izcileri

23 Nisan bayramı

23 Nisan Hakimiyeti Milliye ve çocuk bayramında geçit resmine iştirak eden İstanbul Liseleri izcileri

Ticaret mektebi talebeleri

Ticaret Mektebi talebeleri bayram tatilini Geçirmek üzere İzmire hareket ettiler

23 Nisan bayramı

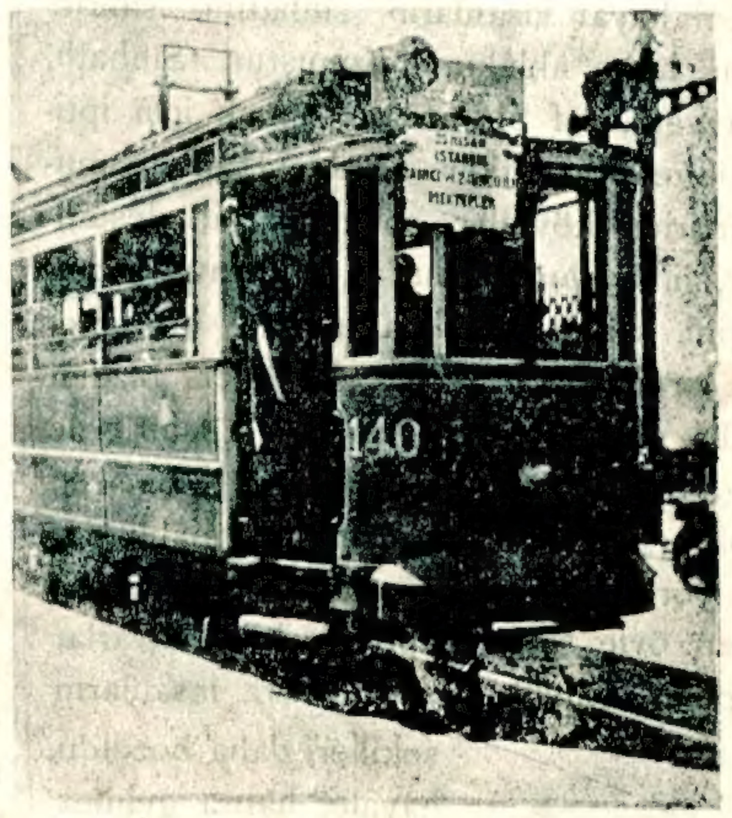

23 Nisan çocuk bayramında tramvay şirketi mekteplileri gezdiriyor

Vay canavarlar

Erzincanın büyük Köşünkü köyünde muhtar Mehmet çavuşun dört çocuğu ile karısını baltalarla öldüren katiller adaletin pençesinde

Kıbrısta Türkler

Kıbrısta Gönyelide Muallim Remzi bey tarafından yeni Türkçeyi öğrenen köy komisyon azası

Hediyelerimiz

31-527: Kolonya — Pangaltı hamam ergenekon caddesi lito apartımanı No 3 dairede Öğüt Nihat B.

32-603: Mendil — Zonguldak rıhtım şirketi liman tarak kaptanı Ahmet kaptan.

33-7: Kalem — Eyüp sultan Bayçeşme caddesi No 10 Semine H.

34-26: Tarak — Beyazit tramvay caddesi durak mahalli No 35 Kadri Ef.

35-237 — Dişfırçası Pertevniyal lisesi No 37 S. Salim Ef.

36-287: Ayna — Gelenbevi orta mektep No 271 Nüzhet Ef.

37-419: Çay — Çapa tütün inhisarı No 3 depoda Zekeriya Bürhan Ef.

38-366: Dişmacunu Üsküdar iskele caddesi çilboroz mağazası Muazzez Kâmil H.

39-334: Çorap — Firuzağa defterdar yokuşu No 83 Leon Ef.

40-166: Mendil — Ankara muhasebei hususiye merkez tahsildarlarından Bekir B.

- Bitmedi -

TÜRKİYE SANAYİ ve MAADİN BANKASI

Fabrikalarına ait

YERLİ MALLAR PAZARI

Mağazada münhasiren yerli fabrikalar manulatından ipeklilie ve döşemelikler, yünlüler, battaniyeler, kalın bezler metin ve zarif bavul ve çanta kunduralar ve saire toptan ve perakende olarak satılır

SİNEMA

Janette Mak Donald

Aşk resmi geçidi « , » Piyangoda bir kadın « , » Serseri kıral ve « nihayet «Monte karlo» filimlerile herkese nasip olmıyan bir muvaffakıyet kazanan Janette «Mac Donald» aslan Amerikalı ve Filadelfiyalıdır. Şunu da derhal ilâve edeyim ki bu billur sesli nefis kadının İngiltere'de başvekil olan Mac Donald'le zannedildiği gibi bir akrabalığı yoktur.

Aşk resmi geçidine kadar bu isim sinema meraklılarına malûm değildi. Çünkü o filimden evvel Janette sinema da bir kerre, hatta figûran olarak bile oynamamıştı. Kendisi bir müddettenberi Nevv York'ta operet oynuyordu ve nefis sesine herkesi hayran bırakıyordu.

Zanette daha on beş yaşında iken tiyatro aktrisi olmağı aklına koymuş, nihayet binbir ısrarla ailesinin rızasını alabilmişti.

Sesli filim çıktığı zaman maruf bir sinemacı Janette'i Nevv Yorkta gördü ve dinledi. Ve mal bulmuş magribî gibi sevindi. Fakat genç kadın şu cevabı verdi:

— Sinema da oynamağa hiç niyetim yok. Sahnede elde ettiğim neticelerden çok memnunum. Bakalım sinemada muvaffak olabilecek miyim?

Janette'i güçhal ile Paramont stutyosuna götürebilecekler. Netice pek parlak oldu. Çünkü Jannette çok güzel şarkı söyledikten başka aşk resmi geçidindeki ilk rolünde çok muvaffak oldu. Şimdi sesli sinema Zanette Mac Donald'a dört elle sarılmıştır.

Malek'in Yeni Filimi "Vazı Sahne„

Meşhur Amerikan komiği Buster Keaten (yani Malek) yeni bir komedi çevirdi. Malek, Harold Lloyd derecesinde muvaffakiyetli bir komiktir. Bu iki tuhaf artistin çevirdikleri filimlerde gülmemek insanın elinde değildir.

Filim ortasına kadar gayet eğlenceli birtarzda devam eder, ondan sonra biraz hazinleşir.. Malek bu suretle büyük meslekdaşı şarlo'yu taklit etmek istemiş, fakat ona benzememiştir.

Filimin mevzuu şudur: Malek küçük bir kasabadaki garajında bir güzellik müsabakası tertip ediyor. Müsabakada birinci çıkan güzel (Anita Page) öyle yosma birşey ki Malek bu fırsatı kaçırmak istemiyor, kızı alıp Hollyvvood'a gitmek istiyor. Ne olur ne olmaz? Belki kızı bir sinema yıldızı yapmak kabil olur, kendi de vazı sahne olarak bir sinema studyosuna kapılanır!

Fakat zavallı treni kaçırıyor, fakat ne yapıp yapıp Metro - Goldvin stüdyosuna düşüyor. Bu sırada genç kız, o kendini beğenen bir sinema aktörünün delâleti ile stüdyoya giriyor. Geç kalan Maleki içeri sokmuyorlar Bir belâ ile içeri giriyor. orada istemiyerek bir palyaço rolu oynuyor.

Neticede güzellik birincisi güzel sinema aktörü ile evleniyor.

Filimin hey'eti umumiyesi hoş ve eğlencelidir. Yukarıya dercettiğimiz resimde güzellik kraliçesi Anita Page'la soytarı kıyafetinde Maleki bir arada gösteriyor.

Genç san'atkâr evli değildir. Hollyvvd da annesile beraber oturuyor. Sinemaya girdiğinden çok memnundur. Kendisine soruyorlar:

— Niçin evlenmiyorsunuz? Bakın sinemada ne güzel artistler var.. Bunlardan birini gözünüze kestiremiyor musunuz?

Janette cevap veriyor:

— Zevce olmağa hazır değilim. İzdivaç aleyhinde olduğumu söyliyemem. Fakat, açıkça söylemek lâzım gelirse, şimdilik izdivaç beni hiç sarmıyor!..

Sinema dedikodusu

Ata binmekte ve kement atmakta son derece mahir olan Boot Gibson çok marifetli bir adamdır. On metre ötede ağzında duran bir adama attığı kementle ağzındanki siğarayı düşürür! Gene attığı kemetle yanyana giden üç süvariyi kıskıvrak bağlıyor.

Fakat bsot Gibson'un bütün marifeti kement atmak değildir. Kendisi aynı zamanda çok usta bir tayyarecidir. Her gün işini bitirdikten sonra kendi tayyaresin atlar ve birkaç saat uçmadıkça içi rahat etmez. Boot Gibson tayyarecilik vesikasını üç sene evvel almıştır.

Şikâyetler

Posta umum müdürlüğüne

Merziton umum gazeteler bayii kurt oğlu Mustafa Âdil imzasile aldığımız mektupta deniyor ki:

1 Nisan 1931 den itibaren memmeleketimizin posta günleri değişmiştir. Evvelce haftada üç aralıklı olarak mütemadiyen posta geliyordu. Şimdi ise Cumartesi, pazar, çarşamba günleri geliyorsa da Çarşamba günleri İstanbul postası çıkıyor. Yalnız Samsun'la Merzifon arasındaki posta geliyor. İstanbul postası Cumartesi ve Pazar günleri yekdiğerini takip ederek geliyor. Bu hal gazete satışlarına zarar veriyor. Çünkü bu suretle her hafta gazete peşi peşine iki günde gelmiş oluyor geç gelen gazeteri burada bekletip satmaya imkân yoktur. Memleketin ticaret işlerile birlikte gazete bayilerinin ve gazete idarelerinin zararını mucip olan bu değişikliğin eski hale konulması hakkında birkaç tüccarla beraber Sivas baş müdüriyetine istida verdik. Aldığımız cevapta umum müdürlüğün emrile olan progmın değiştirilmesi yine umum müdürlüğün emrile olabileceği bildirildi. Postalarin yine eskisi gibi işlemesini rica ederiz.

Karagöz — Bayiimizin izahına göre bu değişiklikten tüccarlar da, gazete bayileri de zarar görüyormuş. Memleketin iktisadî hayatına ve irfanına iyi tesir etmiyen bu programın müdüriyet tarafından değiştirilmesini biz de rica ederiz.

Çocuğunuzun KUMBARAsı var mı?

Eğer yoksa İŞ BANKASIndan hem bir KUMBARA alarak çocuğunuzu sevindiriniz

Kumbara çocuğunuza vereceğiniz en güzel hediye, ona istikbal temin eden en sağlam vasıtadır

Yerden fışkıran buhar!

Tabiî su buharı pınarlarından elektrik kuvveti elde ediliyor

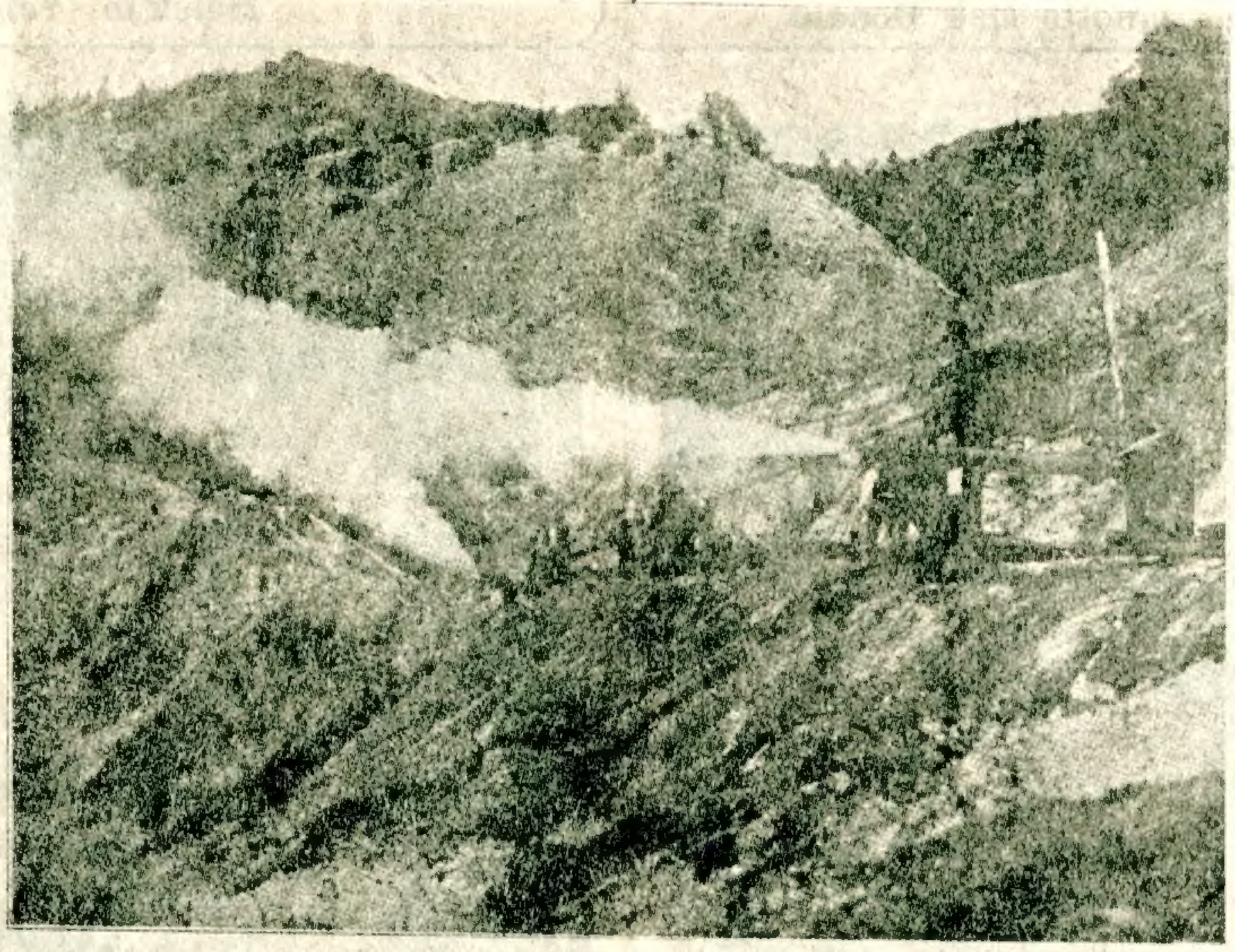

Madenkömürü ocakları boşaldıkça elektrik fabrikalarının sahiplerini bir düşüncedir alıyor: Kömür biterse bu fabrikaları ne ile işletecekler? Vakıa kömür kolay kolay bitmez amma, sarfedilenin yerine konulmayınca günün birinde ocakların boşalacağı muhakaktır. Onun için daha şimdiden buna karşı çareler düşünüyorlar. Meselâ sahillere çarpan dalgaların kuvvetinden istifade suretile elektrik fabrikası işletiyorlar. Fakat bununla da kanaat etmiyorlar. Amerika'da yerden kaynıyan buharlardan istifade ederek fabrika işletmeği düşünüyorlar. Hatta Kaliforniya'nın küçük bir şehrinde böyle bir fabrika yapılmış bile.

Evvela, yerden buharın neden kaynadığını kısaca anlatalım: Toprağın derinliklerinde zemini sünger gibi kayalarla kaplı kocaman mağaralar vardır. Bu mağaralardan bir kısmının altına kaynar bir halde erimiş maden tabakaları isabet eder. Bu mağaraya yer altından sızan sular, altında kaynıyan müthiş ocağın tesirile buhar haline geçer ve bir yol bulup yer yüzünden fışkırmağa başlar. Bu kızgın buhar pınarlarına "Gayser„ derler.

Kalitorniya'da iki bin nufuslu bir kasaba vardır. Healdsburg ismindeki bu şehir, volkanik arazide bina edilmiştir. O da beş kilometrelik bu saha dahilinde ötedenberi yerden kızgın buharlar fışkırdığı görülmüştür. Hatta bazı yerlerde toprağı biraz eşince yerden duman çıktığı görülür. Eskidenberi memleket ahalisi bu kızgın dumanlardan kaplıca gibi istifade ederlermiş.

Bir gün buraya gelen Lather Burbonk isminde bir adam topraktan fışkıran bu kızğın dumanlardan başka suretle istifade etmeği düşünür: Sıcaklıta bir kuvvettir. Bu kuvveti, diğer bir kuvvete yani elektrik kuvvetine tebdil etmek neden mümkün olmasın? Adam bu fikrini birkaç kişiye açarsa da işe kimsenin aklı yatmaz. Fakat adamda kolay kolay fikrinden caymaz. Kendi parasile bir kuyu kazmağa başlar. Yirmi metre derinleşince bir infilâk olur, kuyu yıkılır. Bunun üzerine Luther Burbonk borularla işe başlar. Bu suretle 60 metre derinliğine kadar inince kalın borulardan arkası kesilmeden buhar fışkırmağa başlar. Bunun üzerine on beş metre ötede 96 metre derinliğinde bir kuyu daha kazılır. O sırada Ceneral Elektric ismindeki maruf elektrik şirketi işle alâkadar olur. Buhar fıskıyesine küçük bir türbin konulur. Netice mükemmel.

Bu küçük türbin bugün hâlâ işlemekte ve kaplıca oteli ile diğer bazı yerlere elektrik cereyanı vermektedir. Fakat bundan başka büyük ve mükemmel bir türbin daha konulmuştur. Sıcak buhar pınarı şimdi Healdsburg şehrine elektrik cereyanı vermektedir.

Gayet saf olan su buharı 80 derece sıcaklığındadır. Yerden de epeyce kuvvetli olarak fışkırmaktadır.

Luther Burbonk'un bu keşfi çok mühimdir. Bu adam tabiî su buhranının yeni bir kuvvet olduğunu dünyaya tanıtmış ve bu suretle sanayie bilhassa istikbal için büyük bir hizmette bulunmuştur.

Filhakika bugün su buharı elde etmek için ateş yakmak lâzımdır. Ateş para ile yakılır. Halbuki tabiî pınar su buharının insanlara bedava veriyor.

HASRET KAVUŞTURAN

§ Göztepe ebru sokak 44 numaralı hanede Ahmet efendi imzasile:

— Göztepenin Mehmet efendi mahallesinin ebru sokak 42 numaralı hanede oturan ve sefer berlikte askere giden Veli oğlu Hüseyini arıyorum.

§ İzmirin birinci kordon yeni ümit kırataahanesinde Mustafa efendi vasıtasile Bosna muhacirlerinden İbrahim kerimesi İbrişe hanım imzasile:

— Balkan harbinden mukdem Edirne vilâyetine merbut akarderede iskân edilen Bosnanın hacılarından babam İbrahim efendiden şimdiye kadar haber alamadım. Arıyorum.

§ Çangırı tabakhane mahallesinde Emine hanım imzasile:

— Beş sene evvel Beşiktaştan bir mektubunu aldığım damadım Çangırlı Kadri beyi arıyorum.

§ Lüleburgaz Kumsayik köyünden Hakkı efendi imzasile:

— Lüleburgazın Kumsayik köyünden uzun Halit oğlu Sabri sekiz aydanberi kayiptir. Arıyorum.

NELER OLUYOR?

Otomobil sürat rekoru!

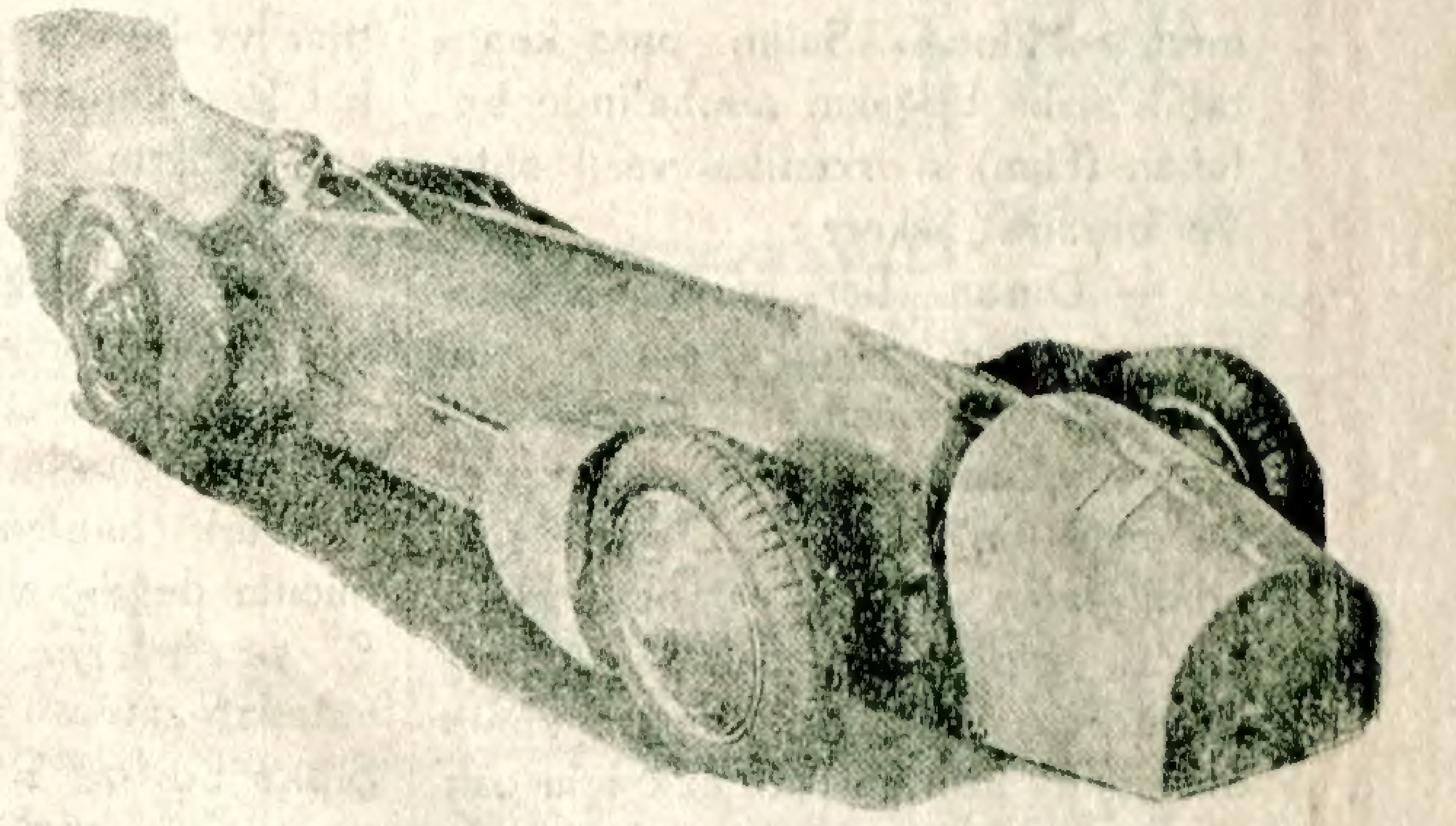

Dakikada dört mil yani 9735 metrel Florida sahilinin Daytona kumsalında koşan bir otomobil tarihte ilk defa görülen bu müthiş süratı göstereb ildi.

Bu otomobil yüzbaşı Mokoln Canpbelle aittir. İsmi "Movikuş 2 „ dir. Yukarıda gördüğünüz bu acaip biçimli otomobil saatte 386 kilometre bir sürati haizdir. Sürat kıralı Canpbell harp içinde tayyareci ve otomobilci olarak tamayüz etmiş bir Ingilizdir. Ondan evvel dünya sürat rekoru Sir Henry Segrave ismindeki İngiliz zabitinde idi. Campbell bu rekoru on dört mil artırmıştır. Otomobilin müthiş bir motörü vardır.

Sir Henry Segrave'ın "Altın ok„ ismindeki otomobilinin motörü 1000 beygir kuvvetinde idi. Canpbellin otomobilinin motörü ise 1700 beygir kuvetindedir.

Campbell'in Deytona kumsalında yaptığı koşuda kendisine hiç rakip çıkmamıştır. Kendisi ile rekabet edebilecek Amerikalı sürat şampiyonunun inşa edilmekte olan otomobili henüz, bitmediğinden kendisi müsabekaya girmemiştir.

BİLGİ DAĞARCIĞI

Mme Roland

İlkönce ismi Manon Philipon («Flipos» diye okuyunuz) iken sonradan dahiliye nazırı olan Roland de la Platiere (Rolan de la Platier) le izdivaç üzerine Mme Roland denilmiştir. Gayet zeki bir kadın olan Mme Roland cümburiyet gayesine karşı son derece merbut ve bu uğurda hiç bir fedakârlıktan çekinmezdi. Pariste gayet meşhur bir salon vardı. Bilhassa Jirondenlerin devam ettiği bu salonu Fransız inkılabı esnasında büyük bir siyasî nüfuz icra etmiştir. Bil'ahara siyasî muarızlarının ittihamı yüzünden idam edilen Mme Rolandın idam sehpasında hürriyet abidesine hitaben söylediği: «Ey hürriyet, senin namına ne cinayetler irtikâp ediliyor!» sözü pek meşhurdur. Mme Roland şayanı dikkat bazı hatıralar bırakmıştır. 1734 senesinde doğup 1763 de idam edilmiştir. Kocası idamını haber alınca intihar etmiştir.

Sipio Afrikanus

Roma'nın asil bir ailesine mensup olan Sipio Afrikanus İspanya muharebesinde temayüz etmiş ve milâttan evvel 202 tarihinde Zama'da meşhur Anibali yenmiş olmakla maruftur. Düşmanları tarafından itti ham edilmesi üzerine kendini müdafaa maksadile söylediği şu sözler çok meşhurdur: «Romalılar! Böyle bir günde Anibali ve Kartacayı yendim! Kapitola çıkıp mabutlara hamdüsena edelim!»

Sipio menfası Literne'de ölmüş ve mezarının üzerine şu sözlerin hak edilmesini vasiyet etmiştir:

«Nankör vatan! Kemiklerimi sana bırakmıyacağım!»

Sipio milâttan evvel 234 de doğmuş, 183 senesinde ölmüştür.

Sipyo Afrikanus'un Kartacaya karsı Zama'da ihraz ettiği muzafferiyut pek mühimdir. Düngü şayet Sipzo bu zaferi kazanmamış ve Sartaca'yı yenmemiş olsaydı, Roma'nın mahvı mukarrerdi.

HALK SÜTUNU

Kemal Paşa nahiyesinde demirci Ahmet Efendiye:

— Nahiye müdürüne müracaat et, o, işini halledip hakkını alamazsa bir istida ile mahkemeye müracaat edersin. Hakkın zayi olmaz.

§ Somada kırkağaç caddesinde berber Mustafa Efendi vasıtasile göçbeyli köyünde Hasan oğlu Halil zeki Efendiye:

— Gedikli küçük zabit mektebine girebilmek için ilk mektep mezunu olmak, yeniden imtihana girmek 29, 30 tevellütlü olmak şarttır. Heyeti sıhhıyece tam bir muayeneden geçirilir. Tahsil müddeti dört sendir. Kayit ve kabul mayis nihayetinde başlar.

Daha küçük yaşta olanlar, yani (31 - 32) tevellütlü olanlar Ankara ve konyada bulunan mektebe girerler.

PİLEVNE

MUHARRİRİ: KEMALETTİN ŞÜKRÜ

KARAGÖZÜN TEFRİKA No. 30

Buğaza sahte hücum icrasına memur bulunan Salim paşa kendi taburlarile Buğazın methalinde bulunan (Han) a erkenden vasıl oldu. Ve burada askere :

— Durun.. İleri hareket etmiyeceğiz, emrini verdi. Fakat harbe atılmağa ve düşmanı tepelemeğe azmemiş olan kahraman askerler bu emri dinlemediler. Onların plândan falan anladıkları yoktu. Harp harpti. Elde silâh, belde cephane ve yürekte vatan aşkı olduktan sonra düşmanın üzerine atılmak için can atan cengâverler emir, kumanda dinlemeden ileri fırladılar. Alay kumandanlarından miralay Hacı Hüsnü ve kaymakam Abdurrahman beyler de askerin arzusuna iştirak etmek istediler. Fakat Salih paşanın verdiği emir kat'î olduğundan onlar da askeri geri çevirmek istediler. Fakat ne mümkün..

Memmetçikler bir kerre sarp, yalçın kayalara atılmışlardı.

Artık mukadder ne ise o olacaktı. Taburlar kendi başlarına hücuma geçince mecburen zabitler de ileri atıldılar. Bu kolun hareketi adeta çılgınlık idi. Fakat faidesi var ki iş böyle oldu. Taburlar bir müddet çok zayiat vermeksizin ileriye yürüyorlardı. Fakat takriben yarım saat kadar tırmandıktan sonra karşılarına birden üç düşman tabyesi çıkıverdi. Taburlar bu tabyelere doğru yürüdüler. Fakat bu tabyelerin önü açık olduğundan burada dehşetli denecek kadar çok zayiat verildi.

Taburlar yine durmayıp tabyelere bu sefer süngü ile hücum ettiler, Moskoflar bu metanete dayanamadılar. Tabyeleri bırakıp daha yukarlara kaçtılar.

Türkler bunları takip ede ede (Asat Nikola) mevvkiine kadar çıktılar ve burasını da zaptettiler. Fakat Rus kumandanı Türk taburlarının azlığını ve hücumda oldukça telefat verdiğini görerek var kuvvetini bazuya verip etraftaki tabyelerin muhafazasına koyuldu.

Diğer taraftan mütemadiyen Moskoflar imdat geliyordu.

Türk babayiğitleri şimdi artık hücum değil, müdafaa ediyorlardı. Bu sırada eğer Salih paşa koluna arkadan imdat gönderilmiş olsaydı Şıpka boğazı Rus ordusuna tamamen mezar olabilirdi. Fakat maalesef imdat gelmedi. Bunun üzerine taburlarımız (Asot Nikola) mevkini tahliye ederek geri çekildi ve daha aşağı kısımlarda mevki tutarak akşamı etti.

Türk kahramanları Şıpkanın tepelerine arslanlar gibi hücum ettiler.

Esasen bugün hücuma memur olmıyan, fakat kahramanlıklarından dolayı bu harekete cesaret eden Salih paşa kolunnn vaziyeti böyle olduğu halde asıl hücuma memur olan kol da Şıpkaya taarruza başladı. Bu kol on altı taburdan ibaretti.

Kol alafranga saat dörtte harekete geçti. Kumandanı Recep paşa idi. (Berdek) dağının üzerinde biraz ilerledikten sonra o tarafta bulunan Rus tabyeleri ve müdafaa hendekleri ile karşılaştı.

Recep paşa bu tabyelere hücum etmeğe karar verdi. Hücum için tertip olunan yedi taburluk bir kol buraya birkaç kerre taarruz etti. Fakat toprak çok arızalı, hendekielerin derinliği o kadar fazla idi ki bunları geçmek, atlamak insan kudretinin haricinde idi. Her hücumda taburlar toplu olarak ve tekbir alarak dağın yukarısına doğru atılıyorlar, fakat tabyelere gelinceye kadar yüzlerce asker düşerek şehit oluyorlardı. Bir taburun hayatı burada ancak on dakika sürüyordu. Böylece on defadan fazla hücum edildi. bunlardan bir faide elde edilemedi. Ve akşam olunca Recep paşa askerini geri çekti.

Bugünkü hücum Türkler için neticesiz kaldı. Yalnız Süleyman paşa birkaç mühim noktaya yerleştirdiği toplarla Rus tabyelerini döğdü.

Ertesi günü...

Yani Ağustosun onu..

Rus tabyelerine karşı tepelere yerleştirilen sahra topları mermi savurmağa başladı. Ağustosun on birinde Şıpka hücumlarının en dehşetlisi vukua geldi. Türk taburları Şıpka tepelerinin sağında ve solunda bulunan Rus ist'hkâmlarına hücuma başladılar. Bu hücumlar ilkönce neticesiz kaldı. Mevki gayet sarp olduğundan zaptı mümkük değildi. Bu hücumlar devamlı bir surette on dört saat içinde bir saniye bile top, tüfek ateşi kesilmedi. Türk taburları düşmanın saklandığı büyü istihkâmlara hücum ediyorlar, fakat kahraman Memetçikler siperlere tırmandıkça yukardan düşman taşlar yuvarlıyarak onların istihkâmlara girmelerine mani oluyordu. Mamafih düşman bugün Türklerin gösterdikleri büyük cesaretinden ürktü ve akşam olunca istihkâmları kendi kendine terkedip kaçmak istidadını gösterdi.

(Bitmedi)

Müdürü Mes'ul Orhan Seyfi — Resimli Ay Matbaası T. L. Ş.